

GRYFINO

Krzywy Las miejsce niezwykłe

GRYFIŃSKIE
SPACEROWNIKI

Krzywy Las

Oddajemy w Twoje ręce spacerownik dotyczący jednego z najciekawszych miejsc na Pomorzu Zachodnim – wyjątkowego na skalę światową lasu sosnowego, pełnego tajemnic i ciekawych teorii jego powstania. Wygląd tańczących drzew zdumiewa, ale jeszcze bardziej fascynuje otaczająca go aura baśniowości.

Krążące hipotezy o jego powstaniu to zbiór przekazów miejscowej ludności lub obserwacji leśników i naukowców. Jedno jest pewne – naprawdę warto odwiedzić Krzywy Las i przekonać się o jego wyjątkowej atmosferze.

Zapraszamy do miejsca, o którym wspominają media z całego świata. Poznaj jego tajemnice i spróbuj odkryć fenomen rosnących tu sosen!

miejsce na pieczętkę okolicznościową, dostępną w Centrum Informacji Turystycznej
miejsce na pieczętkę okolicznościową, dostępną w Centrum Informacji Turystycznej

★ **WSKAZÓWKA** – Zwróć uwagę na rozmieszczenie drzew oraz sposób i kierunek ich wygięcia.

.....

★ **WSKAZÓWKA** – Zwróć uwagę na pionowe bruzdy u podstaw drzew. Znajdź ślady po nacięciu na każdym z nich. Jak myślisz? Czym są? Wyjaśnienie hipotezy znajdziesz czytając spacerownik.

Fenomen Krzywego Lasu

Krzywy Las, zwany również przez mieszkańców „Bajkowym Lasem”, znajduje się w Nowym Czarnowie, cztery kilometry od Gryfina, nieopodal Elektrowni Dolna Odra. Stanowi skupisko ponad 100 unikatowo zakrzywionych sosen rosnących na obszarze 0,5 ha. Drzewa uznane zostały za pomnik przyrody i podlegają ochronie. Las administracyjnie należy do Nadleśnictwa Gryfino – Leśnictwa Pniewo.

Co roku miejsce to odwiedza wielu turystów, artystów, fotografów, odkrywców tajemnic z różnych części kraju i zza granicy. Dostępność i niezwykłość Krzywego Lasu sprawia, że jest on obowiązkowym punktem wycieczek podczas pobytu na Pomorzu Zachodnim. Jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych miejsc w regionie.

Zachęcamy do poszukiwań odpowiedzi na pytanie – jak powstał Krzywy Las? Szukaj w terenie naszych wskazówek, aby dokonać własnych odkryć! Powstanie Krzywego Lasu szacuje się na rok 1934. W jedynym istniejącym opracowaniu dendrologicznym na jego temat, stworzonym w roku 1971 przez prof. Eugeniusza Ćwiklińskiego, dowiadujemy się, że las zajmował powierzchnię 1600 m². Obszar porastało wówczas aż 400 zdeformowanych sosen zajmujących równo 22 rzędy oddalone od siebie o 120 cm. To właśnie pierwotna symetria rozmieszczenia drzew przemawia za hipotezą mówiącą o tym, że jest to przemyślany twór człowieka.

Zdjęcie ze zbiorów Biblioteki Publicznej w Gryfinie udostępnione przez Aleksandra Dąbkiewicza

Zdjęcia z kroniki Zespołu Szkół Ponadpodstawowych nr 2 w Gryfinie

Tajemnica Krzywego Lasu

Na temat powstania Krzywego Lasu posiadamy niewiele źródeł naukowych. Istnieją jednak hipotezy próbujące wytłumaczyć niezwykle zjawisko skrzywień i wybrzuszeń.

Czasami są bardzo racjonalne, czasami zupełnie nieprawdopodobne. Czy są realne? Sprawdź sam!

Hipoteza 1.

Czołgi

Wśród okolicznych mieszkańców istnieje przekonanie, że las powstał w wyniku uszkodzenia młodych drzewek przez czołgi zgromadzone w tym miejscu wiosną 1945 roku. Uszkodzenie młodych pędów przez stacjonujące pojazdy mogło spowodować wygięcie rośliny w jej początkowym stadium wzrostu.

Hipoteza 2.

Działalność ludzka

Ktoś ukształtował młode drzewko poprzez nacięcie pni młodych drzewek lub usunięcie ich wierzchołki i poprowadzenie krzywizny z jednego z bocznych pędów. Po co? Być może było to uformowanie rzemieślnicze z przeznaczeniem na budowę wozów do wywozu siana ze znajdującego się nieopodal Międzyodrza. Teren ten stanowił obszar służący m.in. hodowli zwierząt i pozyskiwania siana. Wozy miały kształt beczki, zakrzywione drzewo ułatwiało więc stworzenie odpowiedniej konstrukcji.

Hipoteza 3.

Sanie

Podobnie jak przy konstrukcji wozów, wyhodowane drzewo miało posłużyć do łatwiejszego konstruowania płoz sań rogatych. W otoczeniu lasu mogła istnieć lokalna pracownia rzemieślnicza. Niestety próżno szukać na ten temat wzmianek w dostępnych źródłach.

Hipoteza 4.

Sanatorium

Być może pobliskie sanatorium utworzyło lokalną atrakcję turystyczną? Być może ktoś miał doskonały pomysł na stworzenie atrakcji turystycznej dla kuracjuszy? Krzywy Las staje się wówczas celowym działaniem, formowanym przez rękę botanika lub leśnika.

Hipoteza 5.

Plantacja choinek

Lokalny plantator hodował choinki przeznaczone do świątecznej sprzedaży. Drzewa wyciął z przeznaczeniem na sprzedaż, pozostawiając jedynie boczny pęd, czekając na ponowny wzrost i wykorzystanie pozostałości drzewostanu. Czy jest to prawdopodobne? Zastanawiająca wydaje się w tym przypadku precyzja jednakowych przycięć w rzędach.

Hipoteza 6.

UFO

„Las nie z tego świata”. Czy jest kreacją obcej cywilizacji?

Hipoteza 7.

Pole elektromagnetyczne i żyły wodne

Czy istniejące być może w tym miejscu pole elektromagnetyczne mogło spowodować symetryczne wybrzuszenia na młodych roślinach? A może to wynik biegnących pod tym lasem żył wodnych?

Hipoteza 8.

Szkodniki

Istnieją szkodniki oraz choroby powodujące deformację leśnych kompleksów. Czy jest to jednak możliwe na taką skalę i w tak podobny sposób na każdym z egzemplarzy, jak w Krzywym Lesie?

.....
 ✨ **WSKAZÓWKA** – Do czego mogły służyć wygięte elementy drewniane o kształcie pnia z Krzywego Lasu?

Wielce prawdopodobne wydają się być podpowiedzi mówiące o wykorzystaniu krzywulców przez rzemieślników. Symetria nasadzeń przemawia za ukształtowaniem drzew przez człowieka. Wygięte sosny mogły służyć jako element ułatwiający formowanie drewnianych produktów: sań, mebli, beczek, wozów, form do stołów itp.

Jak mógł wyglądać mechaniczny proces wyginania drzew?

Na każdym z drzew, tuż nad ziemią w miejscu gdzie pnie wyginają się tworząc krzywiznę, możesz odszukać ślady świadczące o tym, że nietypowe deformacje są pamiątką po celowej działalności człowieka. To charakterystyczne zgrubiałe bruzdy, które powstały w miejscach nacięcia pni młodych drzewek i wygięcia ich w jednym kierunku.

Wszystkie drzewa tworzące Krzywy Las mają krzywizny skierowane na północ. Dlaczego? Bo nacinano je od strony południowej (na wysokości 30-50 cm nad ziemią) i przyginano właśnie w kierunku północnym. Być może drzewka pozbawiano wszystkich pędów pozostawiając wyłącznie pęd główny czyli wierzchołek, który rosnąc dalej nad miejscem deformacji „prostował” drzewa. A być może rolę takiego wierzchołka przejmował jeden z pędów bocznych, który pozostawał po usunięciu wszystkich innych? Czy Twoim zdaniem możliwe było ukształtowanie lasu w ten właśnie sposób?

Proces starzenia się Krzywego Lasu

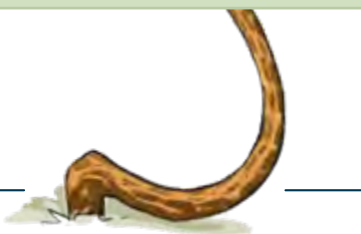
Zauważysz wiele martwych drzew.
Zapytasz pewnie – dlaczego?

Krzywy Las jest elementem przyrody ożywionej. Z uwagi na wiek i swoją historię powstania wiele spośród tworzących go drzew zaczyna powoli usychać (bądź w całości, bądź w fragmentach). To naturalny proces i nie da się go powstrzymać. Te, które stwarzają zagrożenie dla osób odwiedzających to miejsce są (zgodnie z prawem) usuwane* i pozostawiane do naturalnego rozkładu jako tzw. martwe drewno.

Wraz ze śmiercią drzewa, rozpoczyna się jego nowe życie. Rozkład drewna to ważny proces dający nowy początek dla istniejącego ekosystemu leśnego. Wszelkie leżące kłody, pnie, gałęzie to elementy martwego drewna. Pozostawione są na terenie Krzywego Lasu jak najbardziej celowo. Zgodnie z cyklem życia przyrody stanowią siedlisko życia wielu organizmów współistniejących (mikroorganizmów, owadów, grzybów).

* Art. 45 ust. 2 pkt 4 Ustawy o ochronie przyrody.

Projekt rewitalizacji

Wychodzimy naprzeciw pytaniom pojawiającym się zapewne teraz w Twoje głowie: Co dalej z Krzywym Lasem? Czy on naturalnie wymrze? Czy o nim nie zapomnimy?

Nie. Mamy konkretny pomysł na kontynuowanie wspólnej przygody w tym miejscu. Bazuje on na chęci przedłużenia fenomenu tego miejsca, kontynuacji legendy niezwykłego świata tańczących sosen, ochronieniu przed naturalnym procesem obumierania, pozostawieniu pamiątki dla naszych dzieci i wnuków.

Rewitalizacja Krzywego Lasu jest możliwa dzięki wspólnemu zaangażowaniu Gminy Gryfino, Nadleśnictwa Gryfino oraz Fundacji PGE i Grupy PGE.

Wspólna koncepcja zakłada m.in. zagospodarowanie terenu i udostępnienie go dla ruchu turystycznego, bez ingerencji w jego naturalną substancję. Już wkrótce powstaną tu stylizowane elementy małej architektury, alejki, punkty informacyjne.

W pobliżu Krzywego Lasu utworzone zostaną także dwie powierzchnie zastępcze. Na jednej posadzone zostaną sadzonki otrzymane z nasion zebranych z drzew tworzących Krzywy Las. Będzie tu można obserwować, czy rosnące, młode sosny będą powtarzać cechy swoich rodziców, wykazując np. tendencję do skrzywień pni. Na drugiej zaś powierzchni sadzonki sosen będą w przyszłości mechanicznie deformowane. Wszystko po to, aby postępując się prawdopodobnymi metodami, jakimi posłużyli się twórcy dzisiejszego Krzywego Lasu osiągnąć taki sam efekt, który sprawi, że Krzywy Las na długo jeszcze pozostanie na turystycznej mapie Polski.

Być może dzięki temu już wkrótce znajdziemy odpowiedź na pytanie – jak powstał Krzywy Las? Zapraszamy do śledzenia bieżących informacji na ten temat na stronie krzywylas.pl oraz w mediach społecznościowych: facebook.com/krzywylas, instagram.com/krzywylas.

Zachęcamy do wspólnej przygody z Krzywym Lasem – możemy razem tworzyć jego przyszłość, pozostawiając ślad dla przyszłych pokoleń. To będzie wspaniała podróż poprzez naukę, zabawę i doświadczenie.

Proces powstawania nowego lasu

Znajdź swoje miejsce właśnie TU

Znajdź swoje miejsce w Krzywym Lesie, dotknij pień drzewa, miękki mech lub igliwie. Doświadcz magii tego miejsca. Zatrzymaj czas. Wpatruj w niebo nad bajkowym lasem.

Ciekawostka

Zastanów się czy tak mógł wyglądać gotowy element meblarski?

Poznaj dokładniej Krzywy Las poprzez zmysły. Dźwięk, zapach. Poczuj pachnące złoto sosny, czyli przyjemny zapach żywicy. Zapach lasu zmienia się w zależności od pory roku lub dnia. Twoja wycieczka wcale nie musi być jednorazowa. Tu warto być częściej.

Wilgoć, olejki eteryczne, poranna rosa czy mgła zmienia sposób odbierania tego miejsca. Zachęcamy do fotografowania. Zrób zdjęcie i pozostaw w mediach społecznościowych z hasztagiem **#krzywylas**.

Odnajdziemy je i stworzymy galerię dotyczącą odkrywania zagadek tego miejsca.

Krzywy Las to miejsce wyjątkowe, które pobudza wyobraźnię, wyostrza zmysły i pozwala otworzyć na piękno przyrody.

Pamiętajmy, że to miejsce zasługuje na specjalną opiekę i troskę, bo jest jedyne w swoim rodzaju. Szanujmy je, aby mogło jeszcze długo wzbudzać w nas ciekawość i cieszyć nasze zmysły.

Drzewa, które tworzą ten wyjątkowy pomnik przyrody mają już wiele lat, stanowią starzejący się drzewostan. Dotykaj drzew, krzywizn, nacięć, ale nie wchodź na drzewa.

Jak dojechać?

Jadąc drogą S-3 w kierunku morza (lub już wracając z wczasów) należy skrócić na węzle Gardno w stronę Gryfina. Z Gryfina kierujemy się zaś na Nowe Czarnowo w pobliżu Elektrowni Dolna Odra (kierunek ten nazywany jest również „Dolną Odrą”, tak też oznakowane są autobusy komunikacji miejskiej).

Nie sposób się zgubić – to tam, gdzie wysokie kominy zakładu energetycznego.

Jadąc autostradą z Berlina w kierunku Polski, należy zjechać na węzle Penkun w stronę przejścia granicznego w Mescherin.

W bliskim sąsiedztwie Krzywego Lasu znajdują się przystanki: PKP (Dolna Odra) i PKS (Nowe Czarnowo, Krzywy Las NŻ). Kursują tu autobusy i pociągi ze Szczecina.

Od szosy w Nowym Czarnowie do Krzywego Lasu prowadzi czerwony turystyczny szlak.

Mapa Gminy Gryfino dostępna jest nieodpłatnie w Centrum Informacji Turystycznej w Gryfinie

Poznaj inne tajemnice Gminy Gryfino!

Czyja twarz widnieje na dachówce wmurowanej w ścianę kościoła w Wetłynie?

Jakie zagadki skrywają meandrujące kanaty Międzyodrza?

Czy na dnie jeziora Trzemeszno znajduje się wrak radzieckiego czołgu?

Czyja tąpa została odbita na średniowiecznym murze w Gryfinie?

Kontakt

Centrum Informacji Turystycznej
w Gryfinie

Centrum Informacji Turystycznej w Gryfinie
ul. Nadodrzańska 1, 74-100 Gryfino

☎ 789 035 121

✉ cit@osir.gryfino.pl

📘 cit.gryfino

Centrum Informacji Turystycznej w Gryfinie udziela informacji o możliwościach wypoczynku i spędzania czasu wolnego na terenie gminy Gryfino i w okolicach, atrakcjach turystycznych, imprezach kulturalnych, turystycznych i sportowych oraz bazie noclegowej i gastronomicznej.

Urząd Miasta i Gminy w Gryfinie

ul. 1 Maja 16, 74-100 Gryfino

☎ 91 416 20 11

✉ gmina@gryfino.pl

www.gryfino.pl

Nadleśnictwo Gryfino

ul. 1 Maja 4, 74-100 Gryfino

☎ 91 416 20 71

✉ gryfino@szczecin.lasy.gov.pl

www.gryfino.szczecin.lasy.gov.pl

Fundacja PGE jest partnerem strategicznym rewitalizacji Krzywego Lasu. Projekt jest częścią programu „Lasy Pełne Energii” realizowanego w Grupie PGE od 2000 roku.

GRYFINO

Lasy Państwowe

Fundacja

:: Wydawca: Gmina Gryfino

:: Ilustracje oraz współprojekt: JellyFox Studio Paulina Tomaszewska

KRZYWYLAS.PL

 Find us on
Facebook